

Andrej Tomažin
OSIROMAŠENI URAN
Roman o ljubezni

Prvi del

Klara je rada sedela takole, z nogami, zvitimi v presto. Nagibala se je naprej, z globoko izbočenim hrbtom.

Enako je počela tudi Danaja, ko sva bila še skupaj. Zdaj naju je povezovala le Klara.

Legokocke so pred njo ležale na rjavih keramičnih ploščah stare peči. Toplota bukovih drv je pojenjala. Klara je sedela na stari odeji. S prsti je polzela med kockami in iskala takšne, ki bi bile prave barve in oblike.

Nagibala se je tako natančno in usmerjeno, z neka-kšno fanatičnostjo, da je pri tem spominjala na budi-stične menihe pri molitvi. Gradila je konstrukcijo, ki je bila širša kot višja, zidovi so bili obarvani v hladne tone in na eni od strani so bile stopnice.

Vprašal sem jo, kaj gradi.

»Svetišče.«

Sedel sem na usnjenem rjavem kavču nasproti peči in skrolal po Instagramu. Neskončna rutina premika-nja prstov me je počasi utrujala. Noge sem naslanjal na leseno mizico, kjer so bili ostanki kosila: dva uma-zana krožnika, vilice, odrezki mesa. Kosilo sva vedno pojedla kar v tej sobi: pol dneveni sobi, pol jedilnici.

Nekaj kock se je zvalilo na leseno klop, ki je peč obdajala z dveh strani. Od tam so padle na tla. Star tepih iz goveje kože je ublažil glasnost padca plastičnih kock.

»Rrrrr,« je zamomljala Klara in stisnila pesti. Pri tem se je močno stresla. Kot jez, ki zadržuje neznan-ske količine vode.

»Res je videti kot nekakšen zigurat,« sem rekel. Dvignil sem se s kavča, da bi jo ustavil, če bi jo po-padla jeza.

Odkimala je z glavo, kot da bi razumela moje ko-rake.

Spet je postala takšna kot prej.

»Zigurati so mi bili vedno bolj všeč od piramid,« sem rekel. Nerodno sem stal nekje na pol poti do nje. »Morda zaradi tega, ker vanje niso pokopavali mrtvih.«

Klara je bila že navajena, da sem z njo govoril kot s tistimi redkimi odraslimi, ki sem jih srečeval. Če česa ni razumela, je le nadaljevala s svojim delom.

Zagledal sem se v njene prste. S kazalcem je podr-sala med manjšimi kockami. Iskala je nekaj posebne-ga. Vprašal sem jo, ali ji lahko pomagam.

»Ni treba.«

Njene oči so migotale sem in tja, ob tem pa je glo-boko zajemala zrak. Ko je našla manjši prozoren sto-žec oranžne barve, ga je prijela in brez zmagoslav-ja ponesla proti svetišču. Postavila ga je v enega od skrajnih robov osrednje platforme. Stavba je počasi dobivala obliko.

Rekel sem ji, da naju naslednji dan čaka dolga pot.

»Samo še malo,« je rekla.

Odlašala je. Vedela je, da ni bil samo preprost stavek. Bil je prošnja in zahteva, naj se njena igra čim prej zaključi. Mnogo manj pa se je verjetno zavedala dejstva, da se bova naslednjega dne nekam zares odpravila.

»Dobro,« sem rekel in se s polkorakom obrnil proti vratom sobe. »Grem še v garažo in se kmalu vrnem. Ta čas se igraj. Pa pazi, da ne padeš s peči.«

2

V sanjah sem bil ves čas ujet v telesu otroka.

Lovil kobilice in slepce po travnikih, pomagal ljudem pri prečkanju ceste, plezal na visoko in razvejano jablano nad dvoriščem očetove hiše.

Pri vožnji avtomobila sem v vzvratnem ogledalu videl otroški obraz. Brez brade in vdolbin okrog oči. Ko sem v sanjah govoril z nadrejenimi v različnih službah, je iz mojih ust prihajal nežen, nemutiran glas osemletnika.

Ženska telesa je objemala roka, na kateri ni bilo dlak in izstopajočih žil. Odnosov sem se loteval z otroško vihravostjo. Ko je prišlo do pomembnih odločitev, sem se razburil, skočil v zrak in nenadoma izginil. Včasih sem planil v jok, spet drugič sem začel neusmiljeno udrihati po prsih sogovornika. Tudi v ženskem objemu sem se počutil kot drobno bitje, zdelo se mi je, da bi mi ženska raje obrisala slino z robov ustnic, kot da bi me nanje poljubila.

Ob neskončnem drsenju po Facebookovem mobilnem vmesniku sem pred meseci naletel na izsek s predavanja Jordana B. Petersona. Nekdanji vojak in policist ga je vprašal, kako naj se sooči s posttravmatsko stresno motnjo. Peterson je na koncu, v nekaj stavkih, delil zgodbo svojega prijatelja, ki se je zaradi hudega nasilja v internatu štiri desetletja izogibal pogledu v ogledalo.

V sanjah je bila podoba Petersonovega prijatelja enaka tisti, ki jo je nazadnje videl pred mnogimi leti. Peterson mu je svetoval, naj se vsak večer ozre k ogledalu in se v njem ogleda. Na začetku za kratek čas, kasneje dlje. Po nekaj mesecih se je njegova sanjska podoba spremenila, najprej je dobila silhueto desetletnika, nato šestnajstletnika, dokler se ni sčasoma pretvorila v človeka, kakršen je bil v resničnem svetu.

Šele naslednji dan sem ugotovil, da se res težko pogledam v ogledalo. A tudi tedaj v njem ne vidim lastne podobe. V ogledalu lahko natančno vidim določene dele obraza: ušesa, nos, brado, oči. Toda teh nato ne morem sestaviti v celoto. Kot otrok sem bil v zabaviščnem parku: vstopil sem v prostor, ki daje občutek, da odseva tvojo podobo skozi zlomljena zrcala. Spomnim se, da mi ni bilo všeč.

Po Petersonovem predlogu sem vseeno poskusil. Zvečer sem se ozrl v ogledalo in se odpravil v posteljo. Prvih nekaj dni ni bilo sprememb. Nato pa sem nekega jutra ugotovil, da v sanjah ni bilo samo enega človeka, ki je nosil mojo podobo, temveč dva.

Otroku se je pridružil človek, ki sem ga prejšnji večer uzrl v ogledalu. Pojavil se je, ko sem sedel na te-

rasi stare lesene hiše, zavite v žalostno padanje dežja. Moški se je počasi bližal s strani: od tam, kjer se je v sanjah začel gozd. A zdelo se je, da na začetku ni mogel priti dlje kot do blatnega dvorišča, ograjenega z dotrajanimi latami.

V naslednjih dneh, v nočeh, ki sem jih kar nekako nestrpno pričakoval, je bil vse bliže in na otroškem obrazu, ki sem ga nosil v sanjah, sem začutil strah in odpor do tega človeka.

Po približno dveh tednih sva se peljala v avtomobilu. Sedel je na sovoznikovem sedežu in sredi magistralne ceste zategnil ročno zavoro. Avto je močno zavrl. Sočasno z obrazom otroka je obrnil glavo in naenkrat sta zrla drug v drugega. Ko je otroški obraz začel odpirati usta in kričati, je odrasli obraz besede in grimase sočasno ponavljal za njim. Ko so začele otroku teči solze, so tekle tudi odraslemu.

Pred spanjem se naslednjega dne nisem več približal ogledalu. V sanjah je odrasli moški obstajal še nekaj dni, a je bil pri tem vedno bolj oddaljen. Njegova dejanja so postajala vse nasilnejša. Nato ga v nekem trenutku ni bilo več.

Jordan B. Peterson se moti, sem si rekel. Morda bi moral izbrati drugačno taktiko. Ampak za to, da bi jo odkril, nisem imel moči.

3

Prehodil sem betonsko dvorišče. Na levi se je odpiralo proti sosedovemu polju koruze, na desni pa so

se zvrstili deli gospodarskega poslopja, ki je skupaj s hišo, kjer je Klara sedela na peči in sestavljala legokocke, postalo moje.

Te stavbe, vas, valujoča štukatura pokrajine. Ko sem se kot otrok sprehajal po njivah in cestah, sem se počutil kot v videoigri. V tem svetu sem bil izgubljen in sem se lahko le počasi in zamaknjeno premikal od posamezne naloge do naloge, od izziva do izziva, pri tem pa površno opazoval natančno izrisano okolje. Imel sem občutek, kot da ni bilo namenjeno meni.

Lesena vrata garaže sem prestopil s hitrim korakom. Bila so obrabljena od svetlobe in rjava barva je na lesu visela le še v zanemarljivih deležih.

Ob steno je bilo naslonjeno zlomljeno toporišče sekire. Stopal sem v poznan prostor. S prednjim delom desne noge sem odrinil verigo, ki je ležala ob strani, in stopil med naključno zložene obročke.

Prostor je bil prav takšen kot pred desetletjem. Svetloba se je še vedno borila z zamazanim oknom na drugem koncu garaže.

Nisem se počutil dovolj domače, da bi iskal z rokami, tako da sem se prostoru posvetil le z očmi.

Vsak predmet je imel svoj namen. Nekateri so v letih samote izgubili svojo uporabnost. Jeklene polkrožne oblike orodja so se zlivale z razpletenimi nitmi debelih vrvi, ki so visele s stropa. Imel sem občutek, kot da prazen prostor prebadajo kodrasti lasje. Podobni so bili tistim, ki jih ima po razpletanju kitk Klara.

Vedel sem tudi, da bom našel tisto, kar iščem.

Vsaj to je bilo gotovo v tem trenutku.

Iskanje vedno zahteva, da nekaj izločimo od vsega drugega: da se odločimo, kaj bomo iskali, pri tem pa vrsto reči namerno spregledali. Vso moč usmerimo v to eno stvar, povsem drugače od nadzornih kamer in sodobne tehnologije, ki zaznava čisto vse in šele naknadno izloči tisto, kar ni pomembno. Iskalec je kot konj s plašnicami. S tem pa postane nepotrebno vse tisto ozadje, na katerem iskanje poteka.

Iskal sem trakove, ki bi se nekam vpenjali. V tkanino ali plastiko.

Iskal sem zaobljene oblike, ki posnemajo silhueto spodnjega dela obraza.

Iskal sem živahne barve.

A v resnici nisem zares vedel, kako naj bi bilo tisto, kar iščem, videti.

Ozrl sem se še v drugo stran in odrinil vrv, ki je visela na zarjavelem kavljju in se dotikala mojih ramen.

Maska bi se morala skrivati tu nekje.

4

Za vrati sem zaslišal nežne korake.

Pomislil sem, da je Klara.

Zasukal sem glavo in pogledal skozi ozko režo vrat.

Mrak se je počasi spuščal nad hišo, ki je stala poleg gospodarskega poslopja. Oblaki so se že več dni prekladali po nebu kot drobtine. Nekaj metrov stran sem zagledal mačji rep. Švignil je med grobe late, ki so bile naslonjene ob betonski zid.

Stopil sem nazaj v garažo. Do jutranjega odhoda me je ločilo še kar nekaj časa. Pred tem sem želel urediti še druge reči: pripraviti hrano in pijačo, najti dokumente, raziskati pot gibanja po tujem mestu.

Če bi potoval sam, bi improviziral. S Klaro pa je bilo vse bolj zapleteno. Z vsako uro, ki je bila bliže odhodu, sem postajal bolj nestrpen.

Nerodno sem stopil in dregnil v nekaj majavega. Luščilec koruze je bil brez ene od nogic. Zaradi mojega udarca se je plastični dozator naslonil na pajčevinaste police širokega regala. Za njim je bilo, tako sem pomislil, še vedno dovolj prostora za manjšega otroka. Morda ga od takrat, ko sem se za njim skrival sam, ni nihče uporabljal.

Z roko sem segel v prostor za dozatorjem in zajel kepo prašnih pajčevin.

Kot otrok sem večino časa preživel po različnih kotih teh prostorov. Takrat je bilo pajčevin dosti manj, prostori pa so se mi zdeli bolj živi, čeprav se je vanje že zajedal vonj po trohnobi.

Verjetno sem imel šest let. V garaži sem brskal za žaganjem in majhnimi deščicami, iskal sem različne žebličke in svedre. Bil sem v kratkih hlačah in od vročine se mi je prah lepil na oznojeno kožo. Ko sem se popraskal, je bilo le še huje.

Slišal sem, kako je na dvorišče pripeljal rdeči massey-ferguson, starejši od obeh traktorjev na kmetiji. Z njega je skočil oče. Skupaj z rožljanjem starega motorja se je slišalo tudi očetovo preklinjanje. Hitro sem se skrnil za luščilec in počepnil. Grob omet stene mi je ogrebel hrbet.

Srce mi je začelo bíti hitreje, poskušal sem umiriti svoj dih. Ga utišati. Vendar me oče skozi svoje preklinjanje in sopenje ne bi mogel slišati. Krenil je proti koncu garaže. Iz velike lesene omare nad staro delovno mizo je vzel pištolo, jo skril v delovni kombinezon in za seboj zaprl vrata. Za njim se je dvignil prah. V poletni svetlobi je bil videti kot drobne vodne kapljice nad penečim se morjem.

Nekaj sekund sem še zadrževal dih. Oče je sédel na traktor in se odpeljal. Zvok motorja se je slišal do hiše, nato je za sosednjim hlevom potihnil. Vdihnil sem kot tisti otrok, ki je ravnokar izplaval iz mrzlega tolmuna. Vendar sape nisem mogel zajeti do kraja. Pljuča so bila zakrčena. Bolj ko sem zajemal sapo, bolj me je dušilo. Poskusil sem se izplesti iz pajčevin in se dvigniti, pa tudi to ni šlo.

Naslonil sem se na steno za seboj in se poskušal udobneje namestiti. Traktorja že nekaj minut nisem več slišal. V tišini garaže sem poslušal, kdaj bo čez travnik odjeknil strel.

Nisem ga slišal.

Travnik je bil predaleč.

Oče se je vrnil čez slabo uro, stopil skozi vrata garaže in pospravil pištolo. Vrnil se je k traktorju, s katerim se tokrat ni odpeljal, temveč je ta še vedno brnel na istem mestu. Šele tedaj se mi je uspelo dvigniti. Stegna so bila trda. Premikal sem se, kot da bi imel namesto nog betonske stebre. Od bolečine sem se zvalil po tleh.

Preštel sem do sto, zdelo se mi je, kot da pojem pesem, in se pobral. Stopil sem skozi vrata.

Oče je ravno nameščal obračalnik za seno.

Vprašal sem ga, kaj se je zgodilo.

»Mladim srnam sem porezal noge,« je rekel in stopil na traktor. Nekaj je še rekel, a ga nisem slišal. Morda je bilo: »Pojdi se igrat.« Potem je spustil pogled in s pritiskom na kovinsko ročico povečal število vrtljajev. Videl sem le še njegova od sonca opečena ramena, ko se je odpeljal nazaj na travnik.

Zvečer sem ga skozi priprta vrata sobe slišal, kako na stranišču bruha. Nikdar več ga nisem slišal govoriti o smrti mladih srn.

5

Z roke sem sunil kosme strjene pajčevine. Zopet sem si poskusil ustvariti predstavo oblike, ki sem jo iskal.

Skozi okno na koncu garaže je padalo le še malo svetlobe.

Stopil sem korak nazaj. Prižgal sem luč, ki je osvetljevala zadnji del garaže.

Svetloba iz žarnice se je zagnala v prostor z nakopičenim besom. Prebila je sloje kipečega prahu, na koncu pa se ustavila na umazani karoseriji traktorja.

Stari massey-ferguson je bil še izpred časov, ko so ga po licenci začeli izdelovati pri nas. Pri hiši je bil že od šestdesetih let, pa še takrat ni bil nov. Večkratni nanos rdeče barve se je vztrajno luščil.

Da bi prišel do skrajnega konca garaže, kjer je bila miza, sem moral prestopiti eno od sprednjih koles.

Na delovni površini so bili zaboji, škatle in raztrgane vreče. Začel sem brskati po kartonskih škatlah. Šele v eni od belih vrečk, zloženih na kup ob skrajnem robu mize, sem našel filtre. V škatli pod njimi pa sem zagledal še staro mizarsko zaščitno masko.

Oranžna barva se je v strgani vrečki bleščala, kot bi jo ravnokar prinesel iz ene od tehničnih trgovin. Poskusil sem uravnati trakove. Uspešno sem si jo namestil na glavo.

Boljšega ne bom našel.

Odpravil sem se nazaj v hišo.

Kocke, s katerimi se je Klara igrala, so bile pospravljene v plastični škatli. V rokah je sedaj držala škarje, ki so se prebijale skozi karton z izrisanimi črtami. Ni me opazila.

Njena zavezanost stvarjem in ljudem je bila občudovanja vredna. Pozornost, ki jo namenja okolici, se ves čas prekinja in začenja: popušča, dokler se dokončno ne ustavi, nato pa vsakič začenja s točke nič. Nekaj povsem drugega od razumevanja naklonjenosti ali ljubezni, ki ga srečamo pri odraslih.

»Oči,« je rekla, ko je dvignila pogled. »Kdaj mi boš pomagal, da bova dokončala masko?«

»Ko se vrneva iz Münchna.«

Ne vem, ali je bila zaradi slišaneга razočarana. Nič ni odgovorila.

Zvečer sem dolgo strmel v zaslon telefona. Iskal sem poglavje manga serialke, ki sledi zgodbi mladega nindže. Naruto sanja o tem, da bi postal najmočnejši bojevnik in voditelj svoje vasi.

V tednu, ko Klara ni bila z mano, sem na mobilnem telefonu prebral vseh dvainsedemdeset knjižic. Vsaka šteje okrog dvesto strani. Bral sem hitro. Na koncu mi je v treh dneh uspelo prebrati približno petnajst tisoč strani. Ko se je eno poglavje končalo, sem krenil na drugo. Tako vsak dan po deset ur. Pri tem me je zaradi nepravilnega položaja vratu že prvi dan začel boleti ramenski obroč.

Vsaka stran v petih sekundah, vsaka knjižica v petnajstih minutah. Celotna serija, ki je nastajala petnajst let, je izginila v vsega skupaj štiriindvajsetih urah.

Večkrat nisem čutil prstov, s katerimi sem držal mobilni telefon. Vsake toliko sem ga moral prestaviti iz ene roke v drugo.

Pogosto sem jokal. V 170. poglavju se Princesa Tsunade sooči z Orochimarujem. Ta ji obljubi, da bo obudil mlajšega brata in ljubimca, a mu mora v zameno pozdraviti poškodovane roke, s katerimi bi potem uničil njeno vas.

Pogledal sem spečo Klaro. V mojih očeh je umrla že mnogokrat. V različnih scenarijih, v različno dolgih sekvencah in z različno količino trpljenja. A na koncu je njena smrt neizogibna in vsaka od teh smrti je v mojih mislih naslikana do najmanjše podrobnosti: od padca po skalovju do tihe smrti v spanju,

vse do mojega jokanja na pogrebu in igranja otožnih pesmi.

Te smrti niso bile samo blede podobe v moji glavi. Zaradi njih sem pogosto preživel ure v joku ali tihem žalovanju. Kot nekdo, ki zgodbe v romantičnih komedijah jemlje resno in se z njihovimi junaki iskreno smeje in joka.

7

»Pol štirih je res prezgodaj,« je Klara ponovila za menoj. Besede je izgovorila počasi. Njene motne oči so izdajale, da jo je zgodnje prebujanje utrudilo. Nad levim očesom sem začutil zametke ostre bolečine, ki se bo v nekaj urah verjetno razvila v hud glavobol.

S konca dvorišča, kjer sva čakala na prevoz, sva opazovala grobo ometan betonski zid. Za njim se je dvigala kopica gnoja, ki ga je vsako jutro iz hleva navozil сосед. Skupaj s preostalimi deli gospodarskega poslopja, ki sva jih v prostor lahko umestila le ob pomoči spomina, je bil potopljen v polmraku.

A ob tej zgodnji uri je bilo na sosedovem dvorišču še vse mirno. Tudi iz hleva še ni bilo slišati melodij zabavne glasbe. Te so krave že navsezgodaj spodbujale k uspešnejši pridelavi mleka. S Klaro sva večkrat govorila o tem, da bi kravam morda ustrezala večja raznolikost glasbenih žanrov. Sploh takrat, ko naju je poskočna glasba še sredi teme prebudila iz spanca. Ta kraju neprimerna razmišljanja so ostala najina

skrivnost. Sedaj je le občasno rožljanje verig kazalo na to, da so v stavbi živa bitja.

Bel kombi je pripeljal z zahodne strani vasi, obšel vse hiše in pri zadnjem ovinku, ki je vodil do dvorišča, sunkovito zavrl. Na dvorišče je zapeljal z nekajminutno zamudo. Luči so s skrajnim levim robom osvetljevale sosedov hlev, na katerem so se izrisale dolge sence. Še preden se je kombi zares ustavil, so se odprla vrata na voznikovi strani. Skoznje je skočil droben možki.

Pri svojem metru in pol višine je deloval kot otrok v zgodnji fazi najstništva, pa čeprav bi mu zaradi upadlosti obraza lahko dosodil vsaj štiri desetletja življenja. Oči, skupaj z obrvmi, so bile manjše, kot je običajno pri ljudeh. Oblečen je bil v belo srajco in črne hlače, na nogah pa je nosil usnjene čevlje z vzorcem kače ali krokodila. Če bi jih kdaj nosil, bi ju morda razločil. V drncu je dvignil še vrata prtljajnika, brez besed vzel najin kovček in ga stlačil med druge. Videl sem, da je bil prostor za prtljago poln.

Bila sva zadnja potnika, ki ju je pobral na svoji poti. Zrahljal sem tesne paščke in si namestil ogromno oranžno masko.

»Na srednji klopi je še prostor,« je rekel med odpiranjem drsnih vrat in z roko namignil temnolasi potnici, naj se premakne globlje v kombi. Ženska je zagrabila svojo torbo. Podrsala se je do okna na drugi strani.

Klaro sem vprašal, ali bo sedela ob oknu.

Prikimala je in pomagal sem ji, da sva se povzpela v kombi. Voznik je s hitrim korakom obšel sprednji del kombija, z dlanjo potegnil po vlažnem pokrovu,

si okrog ušes spet namestil zaščitno masko in sedel na voznikov sedež.

Po ozkih vaških ulicah smo se odpeljali do magistrale, od koder je bilo le nekaj minut do avtoceste. Do Münchna je bila še dolga pot.

Klari sem s težavo na obraz navlekel masko, ki ji je hitro zlezla pod nos. Njen dih se je po nekaj kilometrih umiril in naslonila se mi je na ramo.

Njeno telo je bilo mirno, le njena glava se je nežno zibala sem in tja ter drsela za milimeter ali dva v vsako stran, po z majico in puloverjem pokriti rami.

Nekatere je vožnja uspavala, drugi so zrl v mobilne naprave. Voznik se je oziral proti osvetljenemu zaslonu z mrežo zemljevida. Včasih mu je zazvonil telefon. Dogovarjal se je o naslednjih vožnjah. Klari-nega spanca to ni motilo. Le ob silovitejšem zasuku kombija je odprla oči. Nato jih spet hitro zaprla.

Pokril sem jo z odejo, da je ne bi zeblo, a je groba tkanina že čez nekaj sekund zdrsela z njenih nog. Še bolje, sem pomislil, živa plastika. Pa sem jo potem spet navlekel nazaj gor in poskusil tudi sam zaspati. Bolj ko sva se bližala svojemu cilju, bolj sem bil osredotočen. Misel na to, kako bova vse skupaj izpeljala, se mi je zdela vse bolj določna in otipljiva.

8

Predramil sem se na meji z Avstrijo, kjer smo morali pokazati potrdila. Nekateri o prebolelosti, drugi o cepljenju. Nato je šofer hitro speljal.

V odsevu avtobusov, ki smo jih prehitevali, sem zagledal meglen obris svojega obraza. Linije belega kombija so se v barvni pločevini zaradi pršečega dežja vile kot vitice v vetru. Podoba obraza je skupaj z obliko vozila izgubljala elemente človeškega.

Kombi se je silovito nagnil na levo stran. Z glavo sem udaril v naslon. Trznila so tudi telesa sopotnikov. Zavita so bila v temo, vendar sem videl zasuke njihovih glav. Slišal sem šumenje težkih oblačil. Čez nekaj sekund so zvoki potihnili in kombi se je spet potopil v vztrajno zvočno kuliso gum na mokri podlagi in hitečih vozil.

Pogledal sem čez desno ramo. Klara je še vedno spala. Njeni vdihni so bili kratki. Kot bi jih nekdo narezal z nožem. Preostali v tem verjetno vidijo le običajen spanec otroka. Zame je bil njen spanec še posebej nedorečen: to je dodana vrednost mladosti, če nič drugega. V trenutku se lahko spremeni v tišino ali pa se razdivja v uničujočo nevihto.

Kombi se je za silo poravnal in pospešil. Nerazpoznavne figure delavcev v soju reflektorjev so pospravljale oranžno-bele stožce, ki so še pred nekaj minutami usmerjali promet. Preko ramen so jih metali na zadnji del manjšega tovornjaka. S pogledom sem še ujel, kako so skladali stožce drugega na drugega na podoben način, kot se pri človeku v plasteh nalagajo sanje: neuresničene, ugrabljene, zadušene. Nove se nerodno nalagajo na stare, med njimi pa se nabira umazanija, vse tisto črno in lepljivo, kar jesenski dež spere s koles in podvozja – pa še vsi tisti mali in neznatni plastični okruški in na pol razgrajene smeti, ki

jih ljudje mečejo skozi okna svojih vozil. Zaradi njih jih je včasih skoraj nemogoče razstaviti.

To zbirko plastičnih modelov, ki postane pri tridesetih že tako visoka, da se počasi nagiba čez kovinski rob prtljažnika poltovornjaka.

9

Prebudile so me nežne vibracije v desnem hlačnem žepu. Še omotičen sem segel proti telefonu. V žep sem že začel tlačiti palec, a sem si premislil.

Od prvega dregljaja dalje je skozi telo polzela temna snov. Zagotovo je Danaja, sem pomislil. Umikal sem roko, vendar sem se ustavil na pol poti. Kot takrat, ko se znajdeš v prostoru in nekaj iščeš, vendar si že pozabil, čemu si sploh tam. Možgane zalije temen oblak, podoben črnilu hobotnice, in nato traja nekaj časa, da se razblini.

V zadnjih mesecih je bil vsak telefonski klic podoben morilskemu orožju, ribiškemu laksu, ki se počasi zadrigne okrog vratu do točke, ko lahko brez bolečin dihaš le še plitko in počasi.

Po kratkem času se tega navadiš, a kdaj pa kdaj želiš zadihati tudi drugače, vdihneš globlje, in takrat se zaveš, da je laks še vedno tam.

In tik preden pogledaš na zaslon mobilnega telefona, se ti zazdi, da je pritisk popustil, da je najhujše mimo, a se po nekaj sekundah praznega teka vrvica spet zadrigne in dihaš le še občasno, pljuča se začnejo stiskati in krčiti. Vsak nov korak tega procesa prinese

le še večjo bolečino in poskušaš se spomniti časa, ko je bilo ime na zaslonu le ime in ne celoten svet zase.

Ko sem pustil telefonu, da je vibriral, se mi je v mislih odvijal potek pogovora, ki sem ga pričakoval že od prejšnjega večera. Začne se z Danajnim vzklikom. Morda v maniri strategije, da je treba začeti s hudimi rečmi, da potem steče lažje. Pravi, da sem histeričen, običajen nevrotik, ki se ne more imeti pod nadzorom. In da je hujše le to, da v to vpletam Klaro. Da se mi je zmešalo, ob tem njen glas postaja vse bolj kričav in zadirčen, pri govorjenju pa se zdi, da sploh ne diha, a ji zraka kljub temu ne zmanjka.

Ker ji običajno na takšne stvari ne odgovorim, jo to le še spodbudi, da si da duška.

Vpraša, zakaj bi ji nekaj takega javil z esemesom sredi noči, da gre praktično za ugrabitev in naj se vrneva nazaj, sicer bo poklicala policijo. Nato se njen glas za nekaj sekund zaustavi, potem pa mirneje nadaljuje, da nekako ni prepričana, da je to sploh pametna ideja v teh časih, sam pa ji v maski ne morem odgovarjati jasno, temveč samo čakam, da se vse skupaj zaključi in lahko telefon odložim nazaj v žep.

Zato je bolje, da se sploh ne oglasim.

Brnenje je prenehalo. Čez nekaj časa se je spet ponovilo. Morda je trajalo nekaj sekund manj.

10

Začelo se je svitati in pogledal sem proti levi, kjer sem skozi okno videl ravnino med Bavarskimi Alpami

in Kimskim jezerom, ki je bilo na desni. Obe krajevni imeni sem prepoznal na Googlovih Zemljevidih.

Temnolasa ženska se je naslanjala na okno in gledala v isto smer, kot sem gledal sam. Dolgi lasje so bili spuščeni prek ušes in so ji padali na ramena, pokrita s črnim plaščem s tankim širokim ovratnikom z gumbi. Gube okrog oči so izdajale njeno napetost. Obrvi so ustvarjale opazen lok nad zelenimi očmi, ki se je nadaljeval v čelo, pokrito z drobnimi pegami. Usta in nos je zakrivala bombažna siva maska s črnimi vrvicami.

»Nemogoče,« sem si rekel v masko. Nihče me ni slišal.

»Hej, sori,« sem rekel bolj naglas in se obrnil proti ženski. Preveril sem, ali Klara še spi.

»Ja,« je rekla in se obrnila. Videti je bilo, kot da se je za hipec prestrašila moje oranžne maske. Oba prostora za filter sta bila podobna tumorjem.

»A si ti ... A ti je ime Janja,« sem rekel.

»Ne,« je takoj odgovorila.

»Hmm, sori.«

Nastalo je nekaj sekund tišine.

»Mislil sem, da si Janja. Skupaj sva bila v osmem razredu osnovne šole.«

Ženska je še bolj stisnila oči in me pogledala. Nad nosom so se ji naredile pokončne vdolbinice. Zdaj, ko je bila proti meni obrnjena čelno, sem videl, da ni Janja.

»A si še vedno zaljubljen vanjo?« je rekla po kratkem premisleku.

Običajno bi na takšno vprašanje odgovoril nikalno, se zlagal, samo da se pogovor ne bi nadaljeval. V zadnjih mesecih pa sem opazil, kako se odpiram neznanecem. Zastavijo vprašanje in iz mene se začne usovati tisto, kar se čuti na mojem telesu: ta ženska, zdelo se je, da natančno ve, o čem sem ves ta čas razmišljal. Ampak tu je bila še Klara. Odzval sem se kakor nekoč.

»Ne,« sem odgovoril in pogledal proti Klari, ki je še vedno spala na mojem ramenu. Ampak niti nisem bil prepričan, ali sem se zlagal. Ljudi, ki sem jim v nekem trenutku svojega življenja dal ljubezen, nikdar nisem prenehal ljubiti. A jih tudi nisem ljubil na enak način: kar sem ljubil, ljubim z nekim ostankom. Tudi tiste, ki so me po burnih izmenjavah ljubezni preprosto zavrgli. Mogoče sem jim to tudi malo zavidal, saj sam tudi tistih, ki sem jih iz ljubega miru želel še tako močno prizadeti, nisem mogel pozabiti.

11

Nekaj šolskih dni v osmem razredu je bilo že za mano. Septembrska svetloba je padala bolj poševno kot v prejšnjih mesecih in se neenakomerno zlivala z občutki, ki so se takrat razraščali v meni.

Na eni strani fizična potreba po zadovoljitvi, ki se je takrat še kazala v skritih ejakulacijah brez sperme, na drugi pa želja po tem, da se mi Janja, ki se je takrat za roke držala s svojim sošolcem in mojim naj-

boljšim prijateljem, vrže v objem in me stisne, dokler ne ostanem brez zraka.

Predstavljal sem si, da bi bil ta objem podoben tistemu eksperimentu, ki sem ga naredil nekaj tednov prej. Usedel sem se na rob postelje, potisnil glavo med noge in začel globoko dihati. Najprej so prišli počasnejši vdih in izdih, nato pa so postali posejani vse bolj na gosto, dokler se nisem po dobri minuti pihanja in piskanja sunkovito dvignil in zavalil na hrbet. Za nekaj trenutkov sem izgubil zavest in možgani so – kakor sem si mislil – padli na mehko membrano in se tam gugali, dokler se mi ni zavest povrnila.

Verjetno so bili ti trenutki brez zavedanja sveta okrog sebe tedaj nekaj najlepšega, kar sem doživel. A sem se bal, da se ne bom prebudil.

Še dolga leta zatem sem raziskoval in poskušal najti druge načine, da se prebijem do podobnih občutkov.

Okrog dveh sem stopil skozi šolska vrata, prečkal nekaj prehodov za pešce in se še prej kot drugi sošolci vrnil domov. Čakal sem starše in prižgal televizijo. Preklapljal sem, dokler nisem prišel do CNN-a.

Dva visoka stolpa. Iz enega od njiju se je valil dim.

Že v šoli smo se s sošolci dogovorili, da se dobimo na igrišču pred šolo. Izbiral sem med dresoma Denisa Bergkampa in Thierryja Henryja, kupljenima na umaški rivieri tistega poletja.

Ko sem zopet pogledal proti katodnemu zaslonu na beli polici dnevne sobe, nisem zares razumel, da se pred mojimi očmi nekaj dogaja. Nekaj, kar je prese-galo moje takratno razumevanje sveta. Pojma nisem

imel, kaj gledam, vendar sem se počutil pomirjeno. Po nekaj minutah sem, kot se običajno zgodi, ko predolgo časa preživimo v zamaknjenosti, postal paničen. Poskušal sem se zamotiti z dnevnimi obveznostmi.

Pomislil sem, da moram poklicati Jureta, da dorečeva uro srečanja in kdo bo prinesel žogo. Jaz sem imel tisto z nogometnega prvenstva 1998, ko je Zidane dvakrat sprožil z glavo in zadel. Tretji gol je bil in ostaja nepomemben. Juretova žoga je bila vsa oguljena in grbasta, logotipi na njej pa neprepoznavni. Eden od šivov se je razvezal ali pa strgal.

Nisem želel, da bi uporabljali mojo žogo. Bila je skoraj brez sledi uporabe, le nekaj svežih površinskih ran na dveh ali treh obarvanih ploskvah.

Nato je z desnega zgornjega kota televizije priletelo letalo in se zaletelo še v drugo visoko stavbo. Iz nje je v velikosti toplozračnega balona bušnil oblak dima nepravilne oblike in se počasi spustil proti tlom.

Videl sem ogenj. Kamera se je za sekundo zamajala, slišati je bilo nekaj vzklikov. Z daljincem sem preklapljal še drugam. Nikjer drugje nisem našel podobno ranjenih newyorških osamelcev.

Nekaj minut po drugem letalu se je iz službe vrnila mama.

»Letala so se v Ameriki zaletela v neke stolpnice.«
Tako nekako sem rekel.

Odšla je po hodniku do mize. Nanjo je odložila torbo in ključke.

Ni verjela.

Pogledala je proti televiziji in se obrnila stran.

Ljudje so skakali z oken. Padali so mirno. Kamera je ujela le njihov spokojni let. Spodaj ni bilo ničesar: ne tal in ne smrti.

Uprizarjali so lastno smrt. Jaz pa sem se začel potiti. Roke so se mi začele tresti: znaki celo v svojem sosledju identični tistim, ki sem jih kasneje doživljal kot začetek paničnega napada.

Poklical sem Jureta. Zmenila sva se, da ga pokličem ob štirih, ampak nisem mogel čakati. Vprašal sem ga, ali je videl.

»Videl kaj?«

Ničesar ni videl.

Ko sem mu povedal, je spremenil temo. Bilo je neverjetno. Nihče mi ni verjel.

Informacije so polzele iz mojih ust kot ponavljanka podob, ki sem jih videl, in imel sem občutek, kot da mojih stavkov ne vodi razum, temveč nekaj drugega.

Z Juretom sva se dogovorila, da tokrat prinesem svojo žogo. Nisem se preveč upiral.

Jureta sem poskušal večkrat spotakniti. Nekajkrat mi je rekel, naj preneham. Bil je bolj čokat in njegova ledja so zdržala vsakršen nalet, ki sem ga pripravljajal z nasprotne strani igrišča. Nato se je še on začel zaganjati vame, dokler nisem padel in si potolkel obeh kolen. Nekaj partij sem odsedel na klopci v senci visokih hrastov. Razmišljal sem, ali se tudi njemu dozdeva, da sem vse to počel zaradi Janje. S fanti smo tekali po igrišču pred šolskim poslopjem vse do trdnega mraka.

Tiste smrti me niso prizadele. Niso bile prave. Niso odigrale svojega konca. Mnogo preprosteje je bilo brcniti žogo kot verjeti v smrt.

Temnolasa ženska se je z rokami uprla v sedež pred sabo in prestavila kolena na drugo stran. Človek, ki je sedel na sedežu pred njo, se je predramil, vendar se ni obrnil. Nekaj časa ga je ženska gledala, ali se bo odzval, nato se je obrnila nazaj proti meni.

»Dobro je, če lahko pozabiš na ljudi, ki si jih nekoč ljubil,« je rekla. »Meni se prikazujejo tudi sredi noči, ko ne morem spati. Takrat vzamem telefon in njihova imena poiščem na spletnih iskalnikih. Pogledam, kaj so delali v zadnjih nekaj mesecih in letih, v kaj so se spremenili od takrat, ko so odšli iz mojega življenja. Padem v vrtinec brskanja in razvrščanja podatkov, poskušam slediti tudi najmanjšim znamenjem. Postanem kot sledni pes, ki se posveti le svojemu nosu in tistemu, kar je pred njim, vse drugo pa utone v brezbrizno meglico.«

Ko sem prikimal, se mi je maska tako močno strela, da mi je skoraj padla z obraza. S prsti sem segel proti zadnjemu delu glave in zategnil paščke na zadnji strani maske. Pocukalo me je.

Ženska se je obrnila proti nemški pokrajini, ki se je kazala skozi okno, in nekaj časa opazovala valovanje hribov in dolin. Nato se je zopet zasukala k meni.

»Kam se odpravljata s hčerko?« je vprašala.

»V Center za bolezni srca v Münchnu,« sem rekel.
»Kam greš pa ti?«

»V Münchnu bom presedla na vlak in se odpeljala do Hamburga.«

Ob tem je zanihala z zgornjim delom telesa in glavo ter se, kakor sem razbral izpod maske, tiho nasmehnila.

Vprašal sem jo, ali je od Münchna do Hamburga še dolga pot.

Rekla je, da je do tja še dobrih šest ur.

»Le da me potem čakajo še trije dnevi čakanja, da v pristanišče vpluje jahta, na kateri delam.«

In ravno ti trije dnevi so jo najbolj skrbeli, je rekla.

»Vračam se k fantu, s katerim sva se razšla. Ampak to je dolga zgodba,« je rekla.

Spet sem nerodno prikimal, vendar se maska tokrat začuda ni premaknila. Temnolasa ženska je to razumela kot znak vljudnosti in zavrnitve. Glavo je obrnila proti oknu.

Pogledal sem na telefon in videl Danajino sporočilo. Napisala je, naj pazim na Klaro in naj se javiva, ko bo pregleda konec.

Mislil sem, da mi bo odleglo, ko bom zagledal takšno sporočilo. Bilo je povsem drugačno od tega, kar sem pričakoval od Danaje. Neujemljivo tesno in žalostno čustvo me je le še bolj privilo k sebi.

Klara je odprla oči. Roke je dvignila visoko proti stropu kombija, ki je drvel po nemških avtocestah, in pri tem izpustila glasen zvok. Ko ga je zaslišala, ga je na hitro zadušila z roko. Z motnimi očmi se je ozrla proti meni.

»Sva že prišla?« je vprašala.